

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 199. szám.

Csütörtök, szeptember 2.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Az új kivándorlási törvény.

— szeptember 2.

A tegnapi nappal életbelépett az új kivándorlási törvény.

Fölösleges szöszaporítás volna azt ismétlni, hogy a kivándorlás jó részben nagy kárára van Magyarországnak gazdaságilag is, politikailag is. Ez utóbbi okból főképpen azért, mert néhány év óta a magyarság kivándorlása veszedelmes arányt öltött, holott régebben éppen azzal vigasztalták a közvéleményt, hogy a fajmagyarságból nem veszítünk a kivándorlás által. Hogy jó részben igazat mondunk, annak pedig az a magyarázata, mert vannak a kivándorlásnak, bár kisebb mértékben, jó következményei is. Gazdaságilag azzal, hogy jelentékeny megtakarított pénzt küldenek be, vagy hoznak vissza a kivándorlók; társadalmilag azzal, hogy nagy azoknak a száma, akik itt benn félvállról hagyományos kényelmességgel fogták meg a dolog végét; Amerikában pedig hozzá szoktak a rendszeresebb és erősebb munkához, haladott gazdasági felfogással térnek vissza. Persze ezt erősen paralizálja az a szomorú tapasztalat, hogy sokan ott künn nyomoruságba kerülnek s már nem is képesek többé visszatérni, holott itthon türethetően megélhettek volna.

Azzal már tisztában van minden törvényhozó, hogy a kivándorlást kényszerítéssel nem lehet meggátolni, csak helyesen korlátozni. A kivándorlás legfőbb rugója a gazdasági kérdés, rendezett gazdasági viszonyok a kivándorlást is csökkenthetik. Viszont etikai kötelesség egyúttal az, nemcsak politikai és nemzetgazdasági, hogy a rosszabb sorsra való csábításnak utját szegjük s azáltal sok embert balvégzetétől megmentünk, a néptelenedés veszedelmét elhárítsuk.

Ezeket a célokat szolgáltatja a most életbelépett 1909. II. t.-c., melynek végrehajtására részletes utasítást adott ki gróf Andrássy Gyula belügyminiszter.

A törvénynek egyik nevezetes pontja az a korlátozás, hogy kiskoru csak atyai vagy gyámi beleegyezéssel mehet ki és csak abban az esetben, ha új tartózkodási helyén fenntartása biztosítva van, a kiskoru eltartására vállalkozó egyén erkölcsileg is biztosítékot tud nyújtani. Az erről szóló tanusítványt a diplomáciai hatóságnak vagy konzulátusnak is hitelesítenie kell. Ez mindenesetre olyan körülményes eljárás, amely általában lehetetlenné teszi a kiskorúaknak könnyelműen vagy erkölcs-telen célzattal előmozdított kivándorlását.

A férfiak 17-ik életévük betöltése után egészen addig, amíg katonaköteles korban vannak, csak a belügyi és honvédelmi miniszter beleegyezése mellett vándorolhatnak ki. Ez az engedély is csak akkor válik érvényessé, ha 100—100 korona készpénzbeli óvadékot tesznek, amit a belügyminiszter szab meg.

Nem vándorolhatnak ki azok sem, akik ellen szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény miatt büntető eljárás van folyamatban, vagy akik már elítéltek.

Nem vándorolhatnak ki oly szülők sem, akik 16 éven aluli gyermekeiket otthon akarják hagyni, anélkül, hogy róluk kellő gondoskodtak volna. Sok szomorú eset fordult elő, hogy szegény gyermekek a kalandvágó szülők miatt a legnagyobb nyomoruságban a község nyakán maradtak.

De még tovább megy a törvény. Nemcsak a gyermekeket védi meg, hanem mindazon eltartottakat, akik a kivándorolni akaró egyének gondozására voltak bízva a természeti törvény alapján. Aki tehát

szüleit tartja, köteles róluk gondoskodni, mielőtt kivándorol.

Azok sem vándorolhatnak ki, akiknek valamely külállam kormánya, vagy valamely gyarmatosító társulat küldött pénzt. Ezzel történt a legtöbb visszaélés. A lelkiismeretlen ügynökök ezeket fogtak ilyen Judás-pénzzel fehér rabszolgának, akiket olyan helyre vittek, ahol rendesen kidől a munkás, vagy nyomorult létben sanyalódik. Önszántából tehát nem megy oda a bennszülött. Mindenesetre jó hatással lesz a szigorú eljárás, szemben az előbbi törvénynek azzal a gyöngeséggel, hogy lehetővé tette az embervásárló ügynökségeknek gombamódra való tenyésztését.

A legfőbb orvoslás persze azért az volna, ha olyan állapotba kerülne Magyarország, hogy tömeges kivándorlás okairól ne is lehetne beszélni. Erre kellene különösen törekedni.

A nagybeeskereki jegyzői tanfolyam megnyitása.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybeeskerek, szeptember 2.

A nagybeeskereki községi közigazgatási tanfolyamot, a vármegyének ezt az egyetlen felsőbb tanintézményét ma délelőtt nyitották meg ünnepiesen.

A tanfolyam megnyitó ünnepét délelőtt fél 10 órakor „Veni Sancte” vezette be a róm. kath. plébánia-templomban. Az istentiszteletet az itt időző Schrader László katonai prépost vezette s megjelent a misén az előadói kar vezetésével a hallgatóság teljes számban.

A mise után a templomból az előadói kar és a hallgatóság a vármegyeháza dísztermébe vonult, ahol a tanfolyam megnyitásának ünnepies aktusa folyt le. Az ünnepségen ott voltak: Jankó Ágoston alispán, a tanfolyam igazgatója, dr. Vincze Erőné mezei főjegyző,

A „TORONTÁL” tárcája.

Mosztári kirándulások.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

Irtá: dr. Csirbusz Géza.

Valami nagyot és meglepőt senki sem várjon e kirándulásoktól. Karsztos vidék az egész tájék, olyan, minő nálunk a tót karszt Murány vidékén vagy az oláh karszt az Aranyos melléken. Meztelen, fehér, könnyen málló és kopó sziklák, feneklő töbrök vagy víznyelő dolinák, bujdosó patakok és csermelyek helyel-közzel felváltva oázis-féle pázsitos foltokkal, gerendákból összerótt kunyhókkal és nyomorék szilvásokkal.

A kanyargós patakok utközben elsikkadnak, vagy kaszkádokban bukdácsolnak valami tóság, lép vagy fenektelenség felé. A kiszélesülő síkságokon azonban legalább a nyári meleg beköszönte előtt dus vegetáció, gránátalma bokrok, dohány, szőlő díszleg s kedves virágok szegik be a csorgatag keskeny füves partiszalagját. Madár csicsereg a suta fák ágain, sűrű bokrai alatt gyík és bogár szökdecel, a patak medernek hüvesebb katlanjaiban pedig himesszárnyu pillangók ringanak és kergetőznek.

A nap kiállhatatlanul süt. Kilométernyire leveles árnyékot nem talál, ha pedig a sziklák

napsütötte oldalához jutunk, szinte szédületes meleg csap felénk. Csak én szeretem az ilyen meleget.

Más ember fia a patak pisztrángjait irigylis s a legközelebbi barlangba szeretne bujni az eltűnő patak nyomában. Sohasem szerettem a Felvidék felhős, hideg fűrdőit, hűvös, néma, madár- és virágtalan fenyeseit és rendkívül csodálom, hogy hazánk meleg tájai nem kellenek a turistáknak és fűrdözőknek!... De hát most Karinthia, Tirol, Alpok és Kárpátok dolomitok és glecserek vannak divatban s ha ellenvéleményen bátorkodunk lenni, menten maradinak, eredetieskedő különnek néznek. Mikor még tüdőbetegek is hegyeken és havasok derekán töltik a telet, pedig elemi dolog, hogy a betegséget okozó bacillusok annál korlátlanabban rombolnak a szervezetben, mennél több a köd, nyirkosság, hideg és sötétség! „Mehr Licht!” Napfény kell az embernek, nem homály. Tiszta, nem fenyő mézgatól és ázó kenderetől bűdös felvidéki levegő — ezért jó nekem balkáni szerzeményünk lombos erdeivel, pázsitos rétjeivel és mormogó csermelyeivel...

Mosztárból a Radobolja forrásához szokás kirándulni. Ennek 5 kilométernyi kacskaringós völgye majdnem párvonalosan halad az ország-utal. Nyáron addig üde és kellemes, ameddig a

patak víz beszűrenkezik, azontul bizony egyhangu a tájék.

A lakosok annyira lecsapolják öntözéssel ezt a patakot, hogy alig jut belőle valami a Mostár melletti malomnak, hol csak ősszel és télen hajtja a kerekeket. Folyása szintén bokros fokozatokban lebukó, mint a karsztvidék többi patakjai és szintoly elágazó és elsikkadó, mint azoké.

Legszebb lehet a völgye májusban és tavasszal, amidőn virágjában díszleg a sok gyümölcsfa. A Radobolja vörhenyes mészsíklából fakad, mindjárt elég bővizű, sőt télen rohanó patak. Forrása mellett kafana (kávéház) van, hol azonban sört és bort is lehet kapni. Csak a husnemüektől óvakodjék a turista. Impertinens birka és kecskeszeleteken és szalámin kívül jó falathoz itt nem juthatni.

Közelben a Crni (annyi mint forrás, nem fekete) csermely keskeny völgye annyiban érdekes, hogy hűvös bükkösök és rendben tartott (soha nem bántja leveleit a pernospora!) szőlők váltakoznak benne dülön és beszegő felsíkjaiban.

A zsvoniczai hágó felő menet találni a mosztári lápot. Itt blatónak mondják, mi tavat jelent, a mi Balatonunk ősi neve is ebből a szlovén szóból eredt. Temérdek vízi madár népesíti be széleit. Vadkacsák, szárcsák, gémekek,

FRISS TENGERI HAL

KAPHATÓ HOLNAP (PÉNTEKEN) A „FEHÉR MACSKÁHOZ” CIMZETT ÜZLETBEN.

dr. Végh Lajos városi ügyész, dr. Riesz Jakab h. árvaszéki elnök, Bielek Antal tb. megyei főjegyző, Strosz Béla városi főjegyző, Ládai Kálmán pénzügyi tanácsos, Kiss István számtanácsos, Szilágyi Albert megyei aljegyző és dr. Nónay Pál járás-orvos.

A megnyitó beszédet Jankó Ágoston alispán, a tanfolyam igazgatója tartotta, a következőket mondván:

Mielőtt a községi közigazgatási tanfolyamot megnyitnám, szükségesnek tartom önöket, akik a jegyzői pályára készülnek, néhány szóval tájékoztatni, hogy nekünk, ez intézet vezetőinek, illetve előadóinak mi a felfogásunk a jegyzői pályáról és mily elvek fognak bennünket működésünkben irányítani.

A jegyzői pálya manapság oly fontos és oly nehéz, a jegyző tevékenysége oly közvetlen befolyással van állami és társadalmi életünk menetére, hogy erre a pályára tulajdonképpen igen szigorú szellemi és erkölcsi mérték alkalmazásával külön kellene az embereket asszultálni.

Rég elmúltak már azok az idők, amidőn a jegyzői pályára elég volt egy-két jól szelelő tajtékpiqa és annyi tudomány, hogy valaki egy szerződést és egy folyamodványt meg tudjon szerkeszteni. Ma már a jegyzőtől igen sokat követel nemcsak a törvény és a hatóságok, hanem maga az élet is.

A jegyzőnek igen sok ismeretnek és tudásának kell lenni, de ez magában még nem elég, hanem nagy mértékben kell rendelkeznie oly erkölcsi tulajdonságokkal, képességekkel, mondhatnám erényekkel, amelyekkel a nép bizalmát megszerezheti és amelyek képessé teszik arra, hogy ismereteit okosan és helyesen érvényesíthesse.

Bár rövid ez a 10 hónap, amelyet itt töltene, de azért e kipróbált előadói kar vezetése mellett a legszükségesebb tudnivalókat mégis elsajátíthatják, ha ez időnek minden óráját komoly munkára használják.

Ami azonban az erkölcsi képességeket és hajlamokat illeti: az önzetlenséget, az ember szeretetét, a türelmet, a szigorú kötelességtudást és a rendíthetetlen hazaszeretetet, ezeket már magokkal kellett hozniok, mert ezeknek itt tan székük nincs, mi ezeket önökben már csak művelni és fejleszteni törekszünk.

Rátermettségük megbirálásánál nemcsak arra ügyelnünk, hogy elegendők-e elméleti ismereteik, hanem gondunk lesz arra is, hogy csak komoly, öntudatos, példás magaviseletű, teljesen megbízható és föltétlenül hazafias egyének kvalifikáltaknak arra, hogy a népnek tanácsadói és vezetői legyenek.

Erre különösen ügyelnünk kell, mert hazánk politikai alakulása, nemzeti és társadalmi fejlődésünk menete csak akkor lehet nyugodt, biztos és helyes, ha azok, akik a törvények közvetlen végrehajtására és a nép vezetésére hivatják, arra erkölcsileg is teljesen alkalmasak legyenek.

Olyan jegyzőket akarunk nevelni, akik nemcsak a fizetésért üzletszerűen végzik hivatalos teendőjüket, hanem akik ambícióval hivatott-

sőt még hattyuk és pelikánok is laknak zombékjain és Pádas szigetein, melyeknek harasztos sűrűjében a nálunk jól ismert nádi veréb karatyló egész nap. Nyáron lehubozdik a víz s akkor a lápnak széleit bevetik kukoricával, pohánkával és kölessel. A Siroki (széles) Brijeg (hátság), nevű község lakosai különösen e lép mellékéről szerzik be élelmi szereiket.

E községben ferenczrendi klostrom, pénzügyőri laktanya, csendőri állomás és néhány csapadék (han) képviseli a civilizációt. Érdekesebb bükk-erdeje annál s a törmeléken oldalából kiserkedő Liszticza csermely, mely lombos környezetétől zöldes színben gyöngyözik és piros-fehér ezüstös sok pisztrángot rejt fehér kövei alatt.

A csermely alább a ponori hegyi tóba ömlik s a hegyből kiérve, mint buvó patak a Jaszenicza, azaz tiszta nevet veszti föl, mert akkor nem árnyékozza be többé oly sűrű lomb, így tiszta, átlátszó vizű lesz a Narentában eltűnő csermely. A ponori tószög karsztos környezete, különösen a Preny és Velezs hegyhát az esti napfényben biborban izzó szirtes vonalaival és sötétlő sziklafalkáival némileg a dolomitokat juttatja eszünkbe. Csak ki ne ábrándulna az ember a szerfelett szegény, piszkos kolibákból és rongyos török meg bosnyák lakosaiból. Efféle népség nem ékteleníti el a tiroli dolomitokat, sem az Alpok völgyeit.

Kivált a török! Hála Istennek pusztul és kotródik ez az ázsiai elem kifelé Anatóliába és Macedóniába. Menjen is! A gazdagabbja lassankint civilizálódik. Nem veti le papucsait ülés közben, turbán helyett fehérrel körülszeggett piros siphát, vagy fezt visel... sőt uram bocsásd! meg lompos bugyóját is felcseréli néha bosnyák feszes nadrággal, sőt európai pantallóval. De a lelke, a renyhe fásult lelke még ázsiai. Talán unokái vedlenek át európaiakká?

ságuk belső ösztönével törekszenek arra, hogy hatáskörüket minél jobban betöltsék.

Amennyiben tehát e tanfolyam révén a jegyzők nevelésére befolyásunk van, azt minden egyéni érdek figyelmen kívül hagyásával úgy akarjuk érvényesíteni, amint a haza és a közönség érdeke kívánja.

Alkalmazkodjanak tehát ehhez és amidőn a jegyzői pályára készülnek, vezéreljék önöket is ugyanazon elvek és ideálok, amelyek minket vezetnek, amidőn önöket előkészítjük.

A mély hatást keltő szárnyaló szép beszéd után az alispán felolvasta a tanfolyam hallgatóinak névsorát, majd pedig Strosz Béla megismertette a tanfolyam hallgatóival a fegyelmi szabályokat, azok szigorú betartására intve a hallgatókat.

Végül ismét Jankó Ágoston mondta rövid záróbeszédét, amelyben a tanfolyamot megnyitottnak jelentette ki s ezzel a megnyitó ünnepély befejeződött.

A tanfolyamon a rendes előadások már ma délután meg is kezdődtek.

HIREK.

Tájékoztató.

A Jürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 óráig kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/10 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védői hölgyek részére minden nap délután 4 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

Szeptember 10. 11. Megyei áll. vál. ülés.
Szeptember 13. Közig. bizottság. ülés.
Szeptember 14. Rendkívüli megyei közgyűlés.

— **Személyi hírek.** Dr. Perisics Zoltán polgármester, aki néhány napig távol volt Nagybecskerekéről, ma ismét visszaérkezett városunkba s átvette hivatalának a vezetését.

Filkovic Boldizsár tb. megyei főjegyző ma öt heti szabadságra Olaszországba utazott.

— **Kinevezés.** A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Száva Kristóf szegedi állami főgimnáziumi helyettes tanárt a nagykiskindai állami főgimnáziumhoz rendes tanárrá kinevezte.

— **A tanfelügyelő itthon.** Grézlo János kir. tanfelügyelő szabadságáról visszaérkezett Nagybecskerekre s tegnap átvette hivatala vezetését.

— **Rendkívüli megyei közgyűlés.** Torontál-vármegye törvényhatósága folyó hó 14-én délelőtt 10 órakor rendkívüli megyei közgyűlést tart, amelyen az időközben felszaporodott ügyeket fogják elintézni. A közgyűlést megelőző állandó választmányi ülést f. hó 10. és 11-én délután fél 4 órakor tartják meg.

— **Torontálsziget vámszedési joga.** A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter Torontál-vármegye közönségéhez intézett 59.236/909. számú rendeletével a Torontálsziget község részére a 68.148/895. számú rendelettel igazolt Temeskompon gyakorolt vámszedési jog érvényesítésénél alkalmazandó vámdíjszabályzatot a vámtulajdonosnál történt kézbesítés napjától számítandó három (3) évi időtartamra következőképpen állapította meg: a) minden gyalogszemély után 2 fillér, b) minden járomba fogott ló, vagy szarvasmarha után 3 fillér, c) minden szabadon hajtott ló, vagy szarvasmarha után 2 fillér, d) minden két darab (pár) juh, sertés és kecske után 1 fillér, e) alatti vámdíj egy darab hajtása esetén is fizetendő. A komp menetrendjét akként állapítottam meg, hogy a vámtulajdonos, vagy vámbérlő mindannyiszor közlekedni tartozik, ha akár nappal, akár éjjel átkelők jelentkeznek.

— **A szerb patriarcha egyházmegyei körútja.** Bogdanovic Lucian karlóczai gör. kel. szerb patriarcha most kezdi meg egyházmegyéjében a szokásos körutat, mely alkalommal az egyházfő be fogja utazni egyházmegyéjét s látogatásokat tesz a nevezetesebb községekben és városokban. Legelső útja Zimonyba fogja vezetni Bogdanovic patriarchát, a hová az eddig megállapított program szerint holnapután délután érkezik meg s három napig marad. Az egyházfejedelem látogatására már napok óta erősen készülnek s a látogatás ideje alatt nagy ünnepek lesznek Zimonyban.

— **A házadó.** Az új egyenesadótörvényekre vonatkozó végrehajtási utasítások kibocsátásuk után a pénzügyminiszteriumban megbeszélés tárgyát lesznek. Egyelőre a házadó-végrehajtási utasításáról van szó, a jövő évben azonban a többi adónemre vonatkozó új utasítás is hasonló megbeszélés tárgya lesz. A házadó-törvény végrehajtása tárgyában készült utasításnak a pénzügyi hatóságok kiküldöttével leendő megbeszélése tárgyában a pénzügyminiszterium oly formán ha-

tározott, hogy ezen a megbeszélésen a kir. pénzügyigazgatóságok személyzetéből egy alkalmas tisztviselő és a pénzügyigazgatóság főnöke, illetve a főnöknek a egyenesadóügyek kiadásával megbízott helyettese vegyen részt. Ehhez képest utasították a kir. pénzügyigazgatóságok főnökei, hogy a szeptember 13., illetve 16., 20. vagy 23-án délelőtt 10 órakor, a pénzügyminiszterium nagytermében megtartandó értekezleten, egy alkalmas tisztviselőjükkal együtt személyesen, illetve az egyenes-adóügyek kiadásával megbízott helyettesek, jelenjenek meg. A nagybecskereki pénzügyigazgatót a miniszter szeptember 20-ikára hívta be.

— **Őszi borulás.** Az első herregő hónappal beborult a nyári verőfényben ragyogó égbolt. Hirtelen, szinte minden átmenet nélkül beleszóppentünk a kánikulából a hűvös őszebe s a nyári ragyogásból az őszi borulásba. Az eget ólmos felhők borítják s a napsugár dideregve bujdosik mögöttük. A földet öntözi az eső, a régen várt mennyei víz, amely néhány héttel ezelőtt olvan sokat segített volna a mezők életének s ma már csak arra jó, hogy elverje az öntözetlen becskereki utcák hirtedtt fullasztó porát és — sarat csináljon. Az áldásból bizony ma már csak piszkos sár lesz és még szomorubbá teszi az őszi borulást, amely a nagy Enyészetet bevezeti.

— **Betörés.** Vakmerő betörés volt az éjjel Nagybecskerekben. Ismeretlen tettesek ugyanis álkulcs segítségével betörték a Ferenc József-terem levő Bäuertle-féle hentesüzletbe, ahol felfeszítették a pénzes fiókot s az ott talált, mintegy 16 korona, aprópénzt ellopták. Afeletti bosszúságokban, hogy nem találtak több pénzt, a betörők petróleummal leöntötték a kiszolgálóasztalon heverő nagyobb mennyiségű csomagolópapírokat, a melyet meggyújtva eltávoztak. A Rózsa-szálloda előtt állomásozó bérkocsisok figyelmesek lettek az üzletből kituduló füstre, behatoltak az üzletbe és sikerült is nekik a tüzet még idejekorán eloltani, mielőtt az még nagyobb arányokat ölthetett volna. Közben a tüzoltóságot is értesítették a tüzről, mire azonban a tüzoltók megérkeztek, a tüzet már eloltották. Az esetről feljelentést tettek a csendőrségen.

— **Kleptománia.** Többzörös lopás miatt büntetett előéletű csavargó áll bíró előtt, aki kérdi:

— Volt már büntetve?

— Igenis.

— Mikor?

— 1903-ban, lopásért.

— Többzör nem?

— Igen. 1905-ben, kétszer.

— Hát még mikor?

— 1907-ben, ugyanazak lopásért.

A bíró jegyzőkönyvbe veszi s mikor a csavargót ki akarja vezetetni, amaz könyörögve mondja:

— Bíró ur, egy alázatos kéresem van.

— Sziveskedjen meg vizsgálatni, hogy vajjon nem szenvedek-e kleptomániában...

— **Katz tánciskolája.** Katz Sándor okleveles táncitanító, aki mostanában Párisban járt, ahol a francia táncakademián oklevelet szerzett s akit a mi özőnségünk is már előnyösen ismer, az idén megint eljön Nagybecskerekre, hogy itt táncoktatásokat adjon. A tánckurzus október hó első felében kezdődik, jelentkezni azonban már most is lehet Fendler József üzletében. A tánckurzus valószínűleg a szerb hitközségi palota termében lesz.

— **Kereskedők Évkönyve.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés 1910-re is kiadja a már két ízben megjelent Kereskedők Évkönyvét, amelynek harmadik évfolyama karácsonykor jelenik meg. Az Évkönyv harmadik kötetét is ismert szakférfiak írják. Nagy részét az új adótörvények és a már megjelent végrehajtási utasítások ismeretése és magyarázata foglalja le. Az újabbban hatályba lépett törvények és rendeletek közül még a mértékhiitelesítési szabályokat, az új csekk-törvény fontosabb rendelkezéseit, a kereskedelmi üzletek átruházásáról szóló törvényt ismerteti az Évkönyv. Behatóan foglalkozik a legközelebbi életbe lépő új vasuti üzletszabályzat fontosabb újításával. Az új fővárosi lakbér-szabályzatnak a kereskedőket érintő rendelkezéseit szintén részletezi. Alapos tájékoztatást nyújt az új magyar-román vámszerződés megállapodásai felől, valamint külön cikkben behatóan foglalkozik az anektált tartományokkal, részletesen kiterjeszkedve mindarra, amit a Boszniával összeköttetést tartó magyar kereskedőnek tudnia szükséges. Lesz az Évkönyvben azonkívül számos kisebb cikk, különféle táblázat, kereskedelmi címár, hasznos utbaigazítás és tudnivaló. A Kereskedők Évkönyvét, amelyet az O. M. K. E. tagjai költségmentesen, tagsági járulék fejében kapnak meg, az Egyesülés megbízásából az idén is Beck Géza helyettes főtájkár szerkeszti.

— **Véletlenül megölte a feleségét.** H. lálos kimenetelű szerencsétlenség történt tegnapelőtt Germán községben. Kolozsóva János ottani gazda feleségével együtt el akart menni Nagy-

számra rokonai látogatására. Magával vitte két-csövű fegyverét is, hogy azt egy ottani fegyverkovácsnál helyreigazítsa. Éppen lekasztotta a fegyvert a falról, amikor a töltött puská hirtelen elsült és a golyó Kolozsóva nevének mellébe furódott. A sérülés halálos volt; a szerencsétlenül asszony néhány perc után meghalt. A vizsgálatot megindították.

TÁVIRATOK

A király Bécsben.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király tegnap Bregenzből külön udvari vonaton a penzingeri pályaudvarra érkezett, a honnan Schönbrunnba hajtatott. A király most néhány napig Bécsben marad, azután a nagygyakorlatokra utazik Gross-Messeritschbe.

Kossuth Karlsbadban.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Karlsbadból jelentik, a bécsi „Neue Freie Presse” ottani tudósítójának a napokban alkalma volt beszélgetést folytatni az ott időző Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterrel, a kinek az állapota semmi kívánni valót nem hagy hátra. A jelentés szerint Kossuth Ferenc még Karlsbadban is rendkívül el van halmozva munkával. Dolgozó szobájában állandóan halomszámra hevernek az akták, a melyek elintézésre várnak. Kossuth Ferenc az újságíróval folytatott beszélgetése alkalmával a többek között a következőket mondotta:

— Már rég nem éreztem magamat olyan jól, mint jelenleg. Valószínűleg szeptember 6. vagy 8-án utazok el Karlsbadból, mert nagyon sok munka várakozik reám s amint az előjelekből ítélni lehet, szeptemberben nagyon sok dolog lesz és fontos események várhatók Magyarországon.

Szterényi a miniszterelnöknél.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szterényi József kereskedelmi államtitkár ma reggel Klopodiára érkezett a miniszterelnökhöz. Az államtitkár két napig marad Klopodián s a kereskedelmi tárca jövő évi költségvetéséről tárgyal a miniszterelnökkel.

A választói reform.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszélnek, Szterényi és Wekerle tárgyalásainak főbb pontjai nem annyira a kereskedelmi költségvetés, hanem az új választójogi törvénytervezet. Ugyanis Kossuth Ferenc dolgozott volna ki egy új választójogi tervezetet, amely elejtené a többes szavazatot. Ez a tervezet képezné az új pártalakulás alapját. Egyebekben egyre határozottabban emlegetik, hogy a kormány az ősszel új választásokra készül s a főváros egyes kerületeiben titkon már korteskednek is.

A nemzetközi orvosi kongresszus.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) A nemzetközi orvosi kongresszus ma is folytatta tanácskozásait. Ma délelőtt volt az appendicitást tárgyaló együttes ülés a régi országház nagytermében, déli fél 12 órakor pedig megalakult a nemzetközi epilepsia-ellenes liga a nemzeti bizottságok termében. Holnap este lesz Apponyi Albert gróf kultuszminiszter estélye a Park-klubban.

Az orvosok ma délután meglátogatják a helyőrségi kórházakat és közbiztonságot.

A svédországi sztrájk.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Stockholmból jelentik, Adelswärd báró, Svédország egyik legnagyobb gyárosa, a „Svenska Arbetsgivare Förening” vezető tagja a Social Tidskrift (Társadalmi Folyóirat) tegnapi számában a fegyverszünet és békekötésnek a legapróbb részletekig kidolgozott tervét terjeszti a küzdő felek elé. A javaslatnak az ad nagy jelentőséget, hogy nem provizórikus, hanem az állandó megoldásnak útjait próbálja megállapítani. A tiz pontban összefoglalt javaslat nagyjában elégteltelt szolgálatot a munkásságnak, midőn már az első pontban kimondja, hogy a kizárás, vele együtt a sztrájk beszüntetendő. A terv második pontja szerint a munkások visszatérnek régi munkahelyeikre, amennyiben szükség van rájuk. A sztrájk alatt fölfogadott munkások el nem bocsájthatók — ezeket a többi munkások társadalmilag sem bojkottálhatják. A munkások központi szövetsége kötelezi magát, hogy az egyes szakegységekben szavazati joggal csak a teljeskorú tagok bírnak. A munkabérek április 1-ig ugyanazok maradnak, a melyeket a nagy sztrájk előtt az árszabályok biztosítottak a munkásságnak. Hogy a javaslatnak mi lesz az eredménye, azt még nem tudni.

Zeppelin léghajótja Bécsbe.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Friedrichshafenből jelentik: Zeppelin gróf környezetéből eredő hírek szerint királyunknak Zeppelinnel való beszélgetése alkalmával felmerült az a terv, hogy Zeppelin gróf a tavasszal valamelyik léghajójával, valószínűleg a „Zeppelin III”-al Bécsbe fog menni. A hírek szerint a király rendkívül élénken társalgott Zeppelin gróffal, a kinek sajnálkozását fejezte ki a fölött, hogy a bodeni tavon tervezett léghajóút abban maradt. A jelentés valószínűnek tartja, hogy a Bécsbe tervezett léghajóút eszméje Vilmos császártól eredt.

Mint a Lokalanzeiger jelenti, Ferenc József király a tegnapielőtti ebéd alkalmával, melyen Zeppelin gróf is részt vett, azon reményének adott kifejezést, hogy Zeppelint a tavasszal alkalma lesz Bécsben üdvözölni.

A szerb hadsereg reformja.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból jelentik: A szerb hadsereg újjászervezésére vonatkozó törvényjavaslat szerint, mely a szkupstina legközelebbi ülészakán kerül tárgyalásra, az eddigi 5 divízió helyett nyolcat fognak felállítani s behozzák a husz hónapra terjedő szolgálati időt. Vezérkari akadémiát is állítanak fel, mely 2 évfolyamból fog állani. A jelenlegi ujoncmegajánlásokat mellőzni fogják s a tartalékosokon kívül kötelezővé teszik a 17-től 50 éves korig terjedő általános védkötelezettséget. Hír szerint a törvényjavaslat szigorú feltételeket tartalmaz még a tisztí előléptetésre vonatkozólag is.

Eötvös Balint kiszabadult.

Budapest, szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) A sikkasztás miatt elítélt Eötvös Balint volt ügyvéd és függetlenségi képviselő, akit, miután büntetésének háromnegyed részét

kitöltötte, feltételes szabadságra bocsátották, ma hagyta el a börtönt.

A bukott diák merénylete.

Budapest szept. 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Békéscsabáról jelentik: Egy Bellini Árpád nevű diák tegnap revolverrel rálőtt Szász Gyula tanárára, mivel ez a javító-vizsgán megbuktatta. A lövések szerencsére nem találtak. A merénylő diákot letartóztatták.

Határidő-üzenet.

Budapest, szept. 2. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre) 27.78 — — Buza (áprilisra) 27.08 — — Rozs (októberre) 18.88 — — Zab (októberre) 14.48 — — Tengeri (októberre) 14.08 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

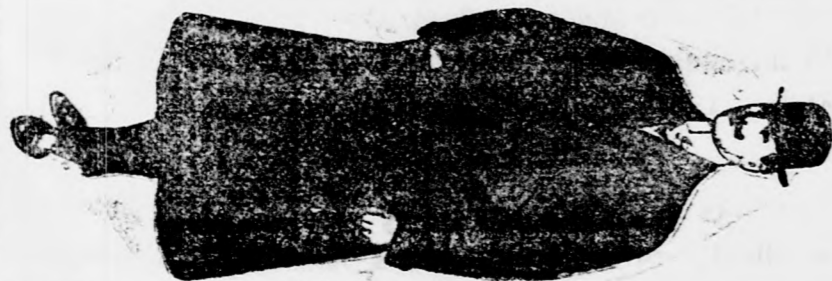
Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 30 p.; este 8 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 8 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 33 perc.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zsombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zsombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

NAGY
VÁLASZTÉK

ŐSZI VIZMENTES
LODEN-GALLÉROKBAN

274—50.17

LIPTHAY ISTVÁN

2737 tkvi szám. 1909.

850-11

Árverési hirdetmény kivonata.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán dr. Eremin György perlaszi ügyvéd által képviselt Kosztits Nika botosi lakos javára 600 kor. tőke, ennek 1908. évi március hó 21-től járó 5% kamatai, 45 kor. és 26 kor. már megállapított és 20 kor. 30 fill. jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881: LX. t.-c. 144. §-a alapján és 146. §-a értelmében dr. Pap Henrik perlaszi ügyvéd által képviselt Dimitrov Kuzmann volt botosi lakosok ellen az ezen kir. jár.-bíró területén Bótos község határában fekvő és a botosi 2586. számú tkjvben foglalt:

1. 4 d 219. hrsz. 1⁴⁰⁰ h. I. o. kaszálóra egészben 1018 kor.;

2. 400 □-öl házhelyre egészben 78 korona kikiáltási árban az árverést elrendeli, s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közzhírré teszi.

A nyilvános árverés Bótos községében folyó évi **szeptember 15-ik napjának d. e. 9 órájkor** fog megtartatni a következő egy a tkvi hivatalban, mint Bótos s szomszédos községében kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -nál alacsonyabb áron az árverésen nem fognak eladatni.

3. Árverezni szándékozók, kivéve a kincstárt, tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át (1908: LXI. t.-c. 21. §.) készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni s a vevő azt a vételár megfelelő %-ig kiegészíteni.

4. Vevő köteles a vételárt 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat szintén ugyanazon időtől számított 30 nap alatt és a harmadikat szintén azon naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után s az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt az antalfalvai kir. adóhivatalnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Perlaszon, 1909. évi április hó 8-ik napján, a kir. járásbíró, mint tkvi hatóságnál.

Cziróni Gyula,
kir. járásbíró.

7186/1909. tkvi szám.

806-11

Árverési hirdetmény és feltételek.

Az antalfalvai kir. járásbíró, mint tkvi hatóság az 1881. évi LX. t.-c. 144. és 146. §-ai alapján a Poroszkay Béla megyei főügyész által képviselt Oppova községe végrehajtható javára 48 korona 43 fill. tőke, ennek 1907. évi május hó 11-től számított 5% kamatai, 82 kor. 61 fill. eddigi, ezuttal 16 kor. 45 fill.-ben megállapított és a még felmerülő költségek behajtása céljából Nikolics Milán oppovai lakos ellen az antalfalvai kir. járásbíró területéhez tartozó Oppova községben fekvő és nem tkvezett 708 öi, sz. ház és 400 □-öl házhelyre 800 korona kikiáltási árban az árverést elrendeli.

Az Oppova községében megartandó nyilvános árverésre határnapul 1909. évi **okt. 4-ik (négy) napjának d. e. 9 óráját** tüzi ki.

Az árverési feltételeket, melyek a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál és Oppova község elöljáróságánál megtekinthetők.

Együttal felhivatnak mindazok, akik a lefoglalt javak iránt tulajdoni, avagy más igényt érvényesíteni vélnék, igénykeresetüket, ha pedig a vételárból kielégítési elsőbbséget igényelnek, elsőbbségi bejelentésüket az első ízben kitűzött árverési határnap előtt annál bizonyosabban jelentsék be, mert ellenesetben igényeik figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverési feltételek a következőkben állapíttatnak meg:

1. Az árverés alá kerülő ingatlanok közül a házbéradó alá eső ingatlan az árverési hirdetményben megállapított kikiáltási ár felénél, a többi ingatlan pedig a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -ánál alacsonyabb áron el nem adható.

2. Az árverelni szándékozók az 1908: XLI. t.-c. 21. §-ának 2. bekezdésében felsorolt jogosultak kivételével tartoznak az árverés alá kerülő ingatlanok kikiáltási árának 20%-át: 160 kor.-t készpénzben, vagy a kormány által óvadékképeseknek nyilvánított és az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy pedig annak a bíróságnál bírói letétben történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű letéti elismervényt átszolgáltatni.

3. Az, aki az árverés alá bocsátott ingatlanért a kikiáltási áránál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles a kikiáltási ár %-a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi %-áig azonnal kiegészíteni, ha pedig ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az 1908: XLI. t.-c. 25. §-ának 2-ik bekezdésében foglalt rendelkezésnek megfelelően haladéktalanul folytatandó árverésben részt nem vehet.

Antalfalva, 1909. évi július hó 27.

Varga,

kir. aljársbíró

Pályázati hirdetmény.

A helybéli városi iparos- és kereskedő-tanonciskolánál az 1909-1910. tanévben a következő állásokra pályázat hirdettetik:

Az iparostanonciskolánál lemondás folytán az **igazgatói állás** évi 240 kor. tiszteletdíjjal.

A **szerb nyelv tanítói állás** heti 2 órai tanítással.

Két **rajztanítói állás** és pedig: egy állás heti 6 órával és egy állás heti 3 órával, ez utóbbi feltételes.

Rajzpótló tanítói állás heti 3-3 órával. Föltételes; t. i., ha a miniszter engedélyezi a szükséges költséget államsegély címén.

Egy **közismereti tanítói állás** heti 4 órával.

A kereskedőtanonciskolánál az **igazgató-tanítói állás** heti 7 órával s 80 kor. igazgatói tiszteletdíjjal.

Ezen állások 3 évre, azaz 1912. év augusztus végéig töltenek be.

Díjazás: 80 korona óránként.

Pályázati kérvények a tanonciskolák felügyelő-bizottságához címezve, a bizottság jegyzőjénél (központi áll. el. népiskola) folyó évi **szeptember 6-ig** nyújtandók be.

Nagybecskerek, 1909. évi aug. 30.

794-22

A felügyelő-bizottság.

Hirdetmény.

A vb. Tyoszyty Koszta csődtömegéhez tartozó,

Nagybecskereken a Temesvári-utcában levő

1511. öi. számú ház

folyó évi szeptember hó 14-ikén

a nagybecskereki kir. törvényszék árverési termében **nyilvános bírói árverésen eladatik.**

Felvilágosítások alulírottánál kaphatók.

Dr. Handler Lázár,

tömeggondnok.

801-3.1

Fügynek kerestetik

Tüzifa eladásra ügyes
ügynek kerestetik
tüzifa termelő cégtől.

Ajánlatok „Tüzifa” jelige
alatt ezen lap szer-
kesztőségéhez kéretnek.

807-3.1

Építkezés végett

a r. kath. hitközség hivatalos irodája

az új városháza (szin-
ház) udvarában fekvő

volt esküdtzéki épületben van.

808-1.1

Az elnökség.

Weinberger K.

a Torontali Cipőgyár
egyedüli raktára

Ajánlja az iskolai idényre

jó minőségű gyermekcipőit jutányos szabott
árban.

Intézetek árkedvezményben részesülnek.

Javitások

nagyon gyorsan
eszközöltetnek.

779 85

UJ VÁLLALAT!**Tisztelt Cim!**

Van szerencsénk becses tudására adni, hogy mi folyó év augusztus hó 1-től kezdve egy üdvös bérletet nyitottunk és pedig villanyos szobacsengőtyük működésének épségbeni tartásáról.

A bérlet a következőkből áll:

Minden egyes szoba vagy mellékhelyiség után egy egész évre 1 (egy) korona díj fizetendő.

Lakások, melyek 8 szobán felül rendelkeznek, továbbá középületek városokban és községekben, nemkülönben a házi telefonok jókarbantartása külön megállapodás tárgyát képezik.

A díj negyedévenként előre fizetendő.

Ezen fizetéssel szemben mi szavatolunk a csengőknek a jó működéséért.

Az anyagot, ugymint: szálmiaxó, horgany, szénszorító, szén (de huzal nélkül), mi szolgáltatjuk díjmentesen a bérlet fejében. Azonban, ahol a bérlet kezdetén pótlás szükségeltetnek — mert csakis használható állapotban levő csengők vétetnek át — mi az ilyen hiányos villanyos szobacsengőkhöz a szükségeltető anyagokat gyári áron szállítjuk csekély munkadíj felszámítása mellett (csakis évi előfizetőknél); végül új bevezetések is eszközölünk.

Kiváló tisztelettel

KINDL F. és TÁRSA,

az állami elemi iskola épületében, a vármegyeházaival szemben.

Telefon 189. sz.

768-10.2

Telefon 189. sz.